

junice ne izvira iz razvade, ampak iz bolezni, kar je po našem mnenju bolj gotovo, po tem Vas opozorimo na 4. vprašanje v tem listu. (V „Novicah“ v št. 18. od 5. maja ali pa v „Kmetovalcu“ v št. 10. od 15. maja.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

44.

Ogenj sv. Elma.

Bilo je okolo polunoči, na vzhodu se je začelo oblačiti. Božman, ki je bil na straži, dal je zapreti to in ono. Kedar se je zamenila straža in je božmana namestil poročnik, bil je nebes uže prevlečen z debelimi oblaki. Nekaj časa nisi videl nikamor, še tako daleč ne, kakor daleč nos seže. Sevalo je pri burji. Tišina kraljuje, vetra ni. Na palubo prileze tudi kapitan, in koj odredi božmanu, kaj naj se še zapre. Za sevanjem pričelo se je bliskati in grometi. Bliskalo se je, kakor da se je zemlja upalila, in gromelo je, kakor da hoče nebes na zemljo se podreti. Še nič vetra. Vsi mornarji so na palubi.

Zopet se strašno posveti in še strašneje zagromi. Jug potegne, za jugom pade nekaj debelih kapelj dežja. Po teh kapljah pa začne veter čedalje huje pihati, tudi brod se začne zibati in konopci žvižgati. To ni trajalo tako pol ure, kar obrne vso našo pozornost na-se redek pojav, ki se je pojavil na jarborah.

„Jarbore goré!“ strahoma zakliče nek potnik. Res, vrhunci jarbor so bili kakor nažgani, videli so se plameni na njih.

„Lepo vreme“, oglasi se kapitan. „Mi mornarji radostni pozdravljamo ta pojav, vselej je potem lep vreme.“

To je bilo meni prvi pot, da kaj takega gledam. Plameni niso bili stalni. Sedaj so zginili, sedaj se zopet pokazali. Če je dež šel, bili so sijajnejši, kedar je malo ponehal, plameni so pobledeli ali zginili, in ko se je dež zopet vsul, pokazali so se z novega. Hotel sem ogledati od blizu ta pojav. Slišal sem, kako cvrčí izpod plamena. Vedel sem, da je ta plamen sv. Elma nedolžen, da ne gorí. Spustil sem se preko bumpreša na baštun. Ko sem prišel bliže, postalo je cvrčanje jasneje, plamen bistreji, vse vkup zanimiveji. Ko sem prišel plamenu na doseg, nisem upal roke iztegniti. Neka čudna groza, ki je nisem mogel razumeti, kakor da mi je roko nazaj vlekla, ali kakor da me je kaka skrivnostno moč, ležeča v plamenu, od sebe odbijala. Nisem mogel iztegniti roke, niti se nazaj spustiti. Hotel sem biti miren in videti plamen, ter slišati njegovo cvrčanje.

„Pomagajte, zgorel bode!“ zakriči nekdo spodaj. Jaz pogledam doli, kaj je, kar začutim, da mi lasje po koncu stopajo, začutim tudi neko čudno glavobolje. Kakor da na stotine mravelj gomazi po glavi moji in me ščipljejo. Iztegnem roko v viš, a roka je v plamenu. Glava moja je bila ožarjena z negorečim plamenom.

Kedar sem se povrnil doli, omenil mi je oni potnik, ki je kričal na pomaganje, to-le: „Oh, bal sem se uže, da bode te zgoreli. Čemu ste šli v to nevarnost?“

„Tu ni nobene nevarnosti“, oglasi se kapitan. „Ogenj sv. Nikolaja ni mornarju še nikdar nahudil, in tudi nam neče, ako je volja božja.“

Kapitan je govoril po lastni skušnji. Pojav ognja sv. Elme, ali kakor ga dalmatinski mornarji nazivajo: ogenj sv. Nikolaja, sprejet je vsak pot na brodu z ve-

seljem. Mornar meni, da je to sam sv. Nikolaj, ki se prikazuje in naznanjuje, da je minula vsaka nevarnost. Pred več ko 2000 leti je pisal Seneka, da se po hudih nalivih pojavljajo zvezde na brodovih. Kedar je Lisandrovo brodovje šlo iz luke lampsaske, da navali na brodovje atensko, pojavili so se plameni Kastora in Poluksa*) na bokovih brodu lacedemonskega admirala. Mornarji Kolumbovi so pozdravili z vzklikom ogenj sv. Elma, poklekali so in se zahvalili za toliko milost. Herrera pripoveduje, da je Magelan zadel na isti pojav. Starodavniki so imeli slične pojave kot nebeška znamenja, ter so jih zapisovali. Julij Cezar pripoveduje tudi, da je nek pot videl plamteča kopja, svojih vojakov. Prav to se je dogodilo pozneje tudi Belizarju, ko je bil na vojski proti Vandalom.

Ni še zabelila zora, pa uže ni bilo več dežja. Ogenj sv. Nikolaja se tudi ta pot ni iznejeveril dobremu svojemu glasu. Veter nam je bil dovoljen, in brod je preletel po štiri milje v eni uri.

V treh dneh smo bili pri otoku Tenedu, ter tu tudi ostali štiri dni. Petega dne smo šli naprej, in opoludne smo bili na vhodu Dardanel. Lepo vreme se nam ni iznejeverilo vse do Carjegagrada. Kar nič nisem mogel iti s palube, zavzet sem gledal veličastni prizor, ki se mi je razvijal pred očmi.

Vse od Dardanel pa do Carjegagrada je neka skrivnostna moč tako rekoč očarovala mojega duha. Kedar sem pogledal ono malo morja, ki deli dvoje toliko različnih svetov, kedar sem pogledal oni mali zaliv, v katerem se srečujete dve toliko različni prešlosti, na katerem se je razvijala toliko kobna povest za slovanstvo, v katerem se Izlam vtaplja malo po malem, in nad katerim s pazljivim in drhtečim očesom čuva prevejana medsebojna nezaupljivost velikih narodov evropskih, bil sem tako rekoč ves sam iz sebe. Nebes, zemlja, morje, vse to plije v nekakem čaru nepojmljive veličine. Okolo na okolo po teh čarobnih in valovitih predelih pa se ti dozdeva, kakor da se z rumelijskih ravnin razlivajo miloduhteči valovi rož, da očarajo omamljenega potnika.

Mornarji so se na povelje kapitanovo zbrali pri sidru, da ga vredijo in pripravijo. Kmalu se nam je pokazalo na stotine brodov. Zlati Rog kakor da je zapleten s tisoči jarbor, kakor da je tu neprehodna šuma, ki ga okrožuje. Oko ne vé, kje bi se spočilo, ko gleda zlati Skader, divni Bospor, stari Štambul, razkošno Pero in neredno Galato. Prizor prizoru ne daje oduška. Jaz nisem vedel, ali sanjam, ali je res, kar zagledam Carjigrad! To je bila edina beseda, ki mi je v ušesih zvenela. Munare, džamije, kioski, groblja, mostovi, morje, jarbore, hiše, kočje, barke, čolni, serajlske zidine, štambulske ruševine, Azija, Evropa, Turki, Francozi, Grki, Angleži, Slovani, Italijani, to je vse skup bilo meni na en mah v glavi, pred očmi.

Brod je obstal. Bili smo v Carjemgradu, v Galati, tik onega mosta, ki deli Galato od Stambula.

In ta divni Carjigrad, čegav bode?

Trgovinska in obrtna zbornica.

Trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani imela je dne 5. oktobra t. l. redno sejo pod predsedstvom g. zborničnega predsednika Jos. Kušarja; navzočni bili so se naslednji gg. odborniki: Ivan Baumgartner, Oroslov Dolenec, Franc Hren, A. Jenko, Makso Krenner, Karol Luckmann, Mihael Pakič, Ivan Perdán, Vaso Petričič, Josip Ribič, Fr. Ksav. Souvan in Jarnej Žitnik.

*) Tako so starodavniki nazivali ogenj sv. Elma.